

Людмила Юлдашева, кандидат філологічних наук, доцент, учитель-методист

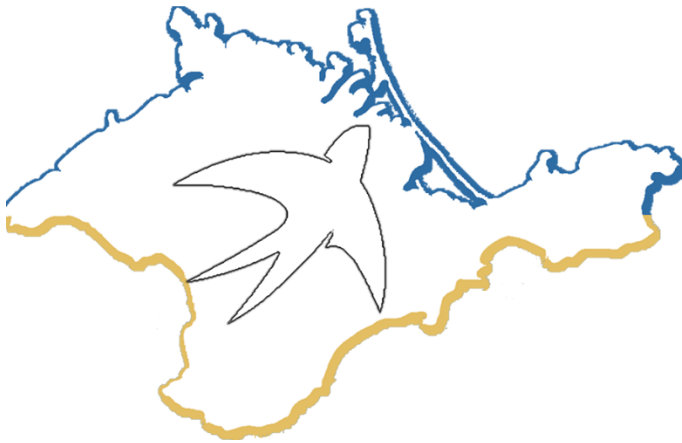
ПЕРЕВІРКА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Таїр Халілов

Ключові компетентності

Спілкування державною мовою

1. Створіть теги слів, використавши ключові слова твору з позитивним і негативним значенням та запропоновані візуальні образи. Поясніть роль ключових слів у тексті.

Математична компетентність

2. Розв'яжіть кроссенс, установлюючи асоціативні зв'язки між картинками.

**«Сонки нефеске
къадар»**

*«До останнього
Подиху»*

Мцирі

Арзи-киз

3. Використавши інфографіку, зробіть короткий огляд повісті «До останнього подиху» Т. Халілова.

Інформаційно-цифрова компетентність

5. Ознайомтеся з матеріалами інтеративного плакату за покликанням:

<https://1alimduyl1.wixsite.com/blue-bird/do-ostannogo-podihu>

Яким би ще матеріалом ви доповнили цей плакат?

Тайр Бекирович Халілов (нар. 1940 р.) - один із найскавіших представників сучасної кримськотатарської літератури. Разом зі співвітчизниками був депортований у 1944 р.

Лист Берії Сталіну про депортацію кримських татар

Депортація кримських татар у документах

Спогади Тайра Халілова

Старий і море

"Міккі" М. Лермонтова

Легенда про Арзи-хиз

Картини про депортацію кримських татар. Художник - Руслем Елінов

Розділ 8. Тайр Халілов... 1944

Освітній відеоролик

«1944». Виконавець - Джамала.

Хайтарма

Режисер - А. Сейтальбаєв, 2012

Уміння навчатися

6. Опрацюйте матеріал, пов'язаний з депортацією кримських татар. Визначте основні події, пов'язані з цим періодом.
7. У своїй повісті Т. Халілов часто звертається до інших творів. З'ясуйте, що об'єднує Бекира і Сантьяго («Старий і море» Е. Гемінґвея), Бекира та Мцирі («Мцирі» М. Лермонтова), Бекира й Арзи-киз («Легенда про Арзи-киз»).
8. Складіть порівняльну таблицю образів Бекира і Саєнґа.

Соціальна та громадянська компетентності

9. Які соціальні проблеми порушено у творі?
10. Як автор висвітлює проблему свободи й відповідальності людини в межовій екзистенційній ситуації?
11. У чому полягає проблема вірності й зради у творі? Хто є зрадником у повісті?
12. Прокоментуйте слова Павла Тичини, звернені до кримських татар: «Давайте жити, як зорі. Адже ми – зорі одного неба».

Обізнаність та самовираження у сфері культури

13. Знайдіть у тексті епізоди, співзвучні з піснею «1984» Джамали.
14. Розгляньте картини

«Депортація», автор Мамут Чурлу

«Повернення», автор Мамут Чурлу

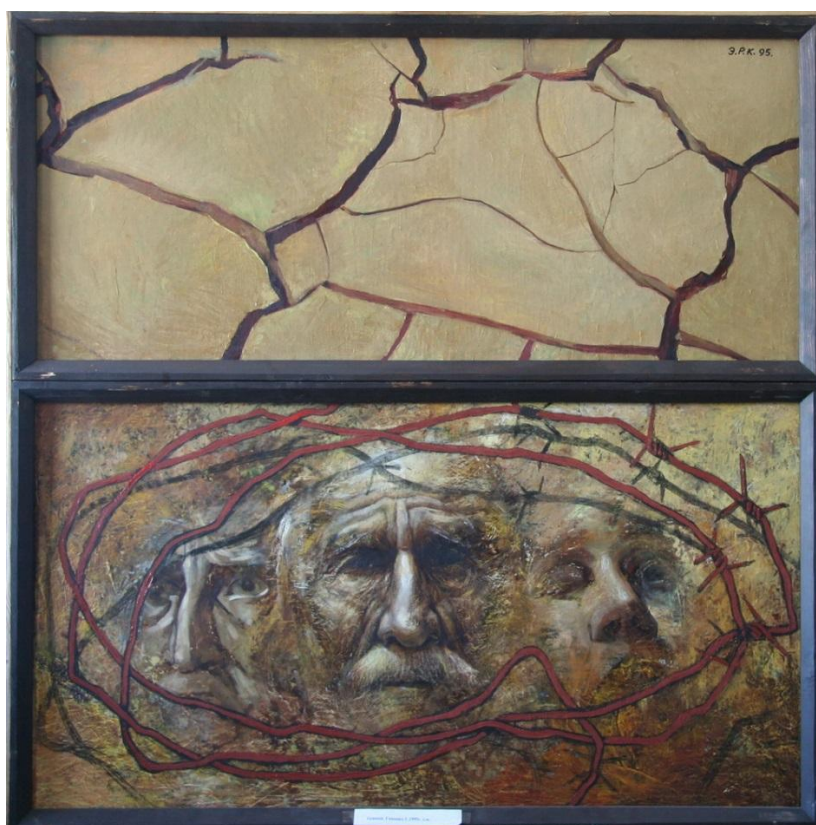
Які образи викликають у вас ці слова?

15. Подивіться фільм «Хайтарма» режисера А. Сеїталбаєва. Що означає назва фільму? У чому перегукується фільм і повість «До останнього подиху»?

16. Доберіть із твору цитати, які, на вашу думку, відповідають картинам Рустема Емінова та фрагментам із фільму Ахтема Сеїталбаєва.

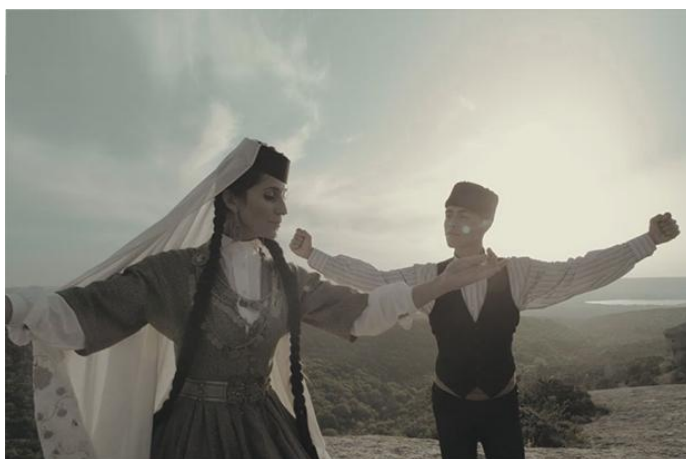
Р. Емінов. «Поїзд смерті».

Р. Емінов «Геноцид».

Р. Емінов. «Забутий».

Епізоди із фільму «Хайтарма»

Екологічна грамотність і здорове життя

17. Пригадайте, яке значення у творі мають епізоди а) із шовковицями; б) із яблуком.
18. Визначте, з чим по'язані спогади старого Бекира про море («Море, як і життя, не прощає легковажності і помилок») і про джерело («А джерело в цю ніч оживає, хлюпоче і починає текти з новою силою»).

Предметні компетентності

Знання

- 19.З'ясуйте, чи можна вважати повість «До останнього подиху» Т. Халілова автобіографічною. Чому?

Діяльність

- 20.Як основні риси екзистенціалізму реалізовано в повісті Т. Халілова?
- 21.Поділіться на групи. Розкажіть про синівську, чоловічу й батьківську любов Бекира та його любов до Батьківщини.
- 22.Випишіть цитати до образів Бекира та Еміне. Схарактеризуйте ці образи з використанням цитат.
- 23.Яке значення у творі має зустріч Бекира-старого й Бекира-хлопчика?
24. Яку функцію у творі виконують двері? Прокоментуйте фінал повісті?
- 25.Визначте, особливості передачі національного колориту в повісті «До останнього подиху»

Цінності

26. Прочитайте епіграф до твору. Як ви вважаєте, чому автор вибрав саме такий епіграф?
27. Напишіть есей на тему «Людина не для того створена, щоб терпіти поразку. Людину можна здолати, та не можна перемогти» (Е. Гемінгвей).